GERARD HOGAN
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2020. november 19.[1]

C-480/19. sz. ügy

E,
a Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö
részvételével

(a Korkein hallinto-oikeus [legfelsőbb közigazgatási bíróság, Finnország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – A tőke szabad mozgása – Adójogszabályok – Jövedelemadó – Alapszabállyal rendelkező társaság formájában működő, külföldi illetőségű kollektív befektetési vállalkozás által valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező természetes személy részére felosztott nyereség – A belföldi, kötelmi jog alapján létesített illetőségű kollektív befektetési vállalkozások (ÁÉKBV-k) által felosztott nyereségben való részesedés, illetve a társasági jog alapján létesített kollektív befektetési vállalkozások által kifizetett osztalék eltérő bánásmódban való részesítése – Annak lehetetlensége, hogy belföldi illetőségű kollektív befektetési vállalkozásokat a társasági jog alapján hozzanak létre”

I. Bevezetés

1. A jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyát az EUMSZ 63. és EUMSZ 65. cikk értelmezése képezi. Pontosabban ismételten kérdésként veti fel, hogy mi minősül a tőke szabad mozgására irányadó szabályozás szempontjából hátrányosan megkülönböztető adóztatásnak.

2. A jelen kérelmet az E és a Keskusverolautakunta (központi adójogi bizottság, Finnország) között ez utóbbi 2017. november 10-i határozata tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, amely határozatban e bizottság megállapította, hogy Finnországban a luxemburgi nyílt végű befektetési vállalkozás (SICAV: Société d’investissement à Capital Variable) által E részére kifizetett minden nyereség nem önálló tevékenységből származó jövedelemként adózik.

3. A jelen ügy szemlélteti, hogy pontosan meg kell határozni azt vagy azokat az intézkedéseket, amelyek e tekintetben hátrányosan megkülönböztető jellegűek lehetnek – tehát korlátozzák a tőke szabad mozgását –, hogy a tagállamok megtudhassák, milyen jogi intézkedéseket kell meghozni, hogy azokat orvosolják.

1 Eredeti nyelv: angol.

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

4. Az uniós jog jelenleg a kollektív befektetési eszközök két típusát különbözteti meg: átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozások (ÁÉKBV) és ÁÉKBV-nak nem minősülő kollektív befektetési vállalkozások (alternatív befektetési alapok).

5. Az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 2009. július 13-i 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2009. L 302., 32. o.; a továbbiakban: ÁÉKBV-irányelv) (4) preambulumbekezdése értelmében ezen irányelv célja „rendelkezni közös alapvető szabályokról a tagállamokban letelepedett ÁÉKBV-k engedélyezése, felügyelete, szervezeti felépítése, tevékenysége, valamint az általuk kötelezően nyilvánosságra hozandó információk tekintetében". A (83) preambulumbekezdése akként rendelkezik, hogy az irányelv nem érinti a nemzeti adózási szabályokat.

6. Ezen irányelv 1. cikkének (3) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A[z] [ÁÉKBV-k] alapíthatók mind a kötelmi jog alapján (alapkezelő társaság által kezelt közös alapokként), mind a befektetési alapokra vonatkozó jogszabályok alapján (zártvégű alapként), mind pedig a társasági jog alapján (befektetési társaságokként)."

B. A finn jog

1. Pénzügyi jog

7. A kérdést előterjesztő bíróság és a finn kormány által rendelkezésre bocsátott információ szerint a finn jog az ÁÉKBV-irányelvet végrehajtó Sijoitusrahastolaki (48/1999) (a befektetési alapról szóló 48/1999. sz. törvény) hatálya alá tartozó befektetési alapok alapítását kizárólag kötelmi jogi alapon, vagyis az ezen irányelv értelmében vett „közös alapokként" teszi lehetővé. E korlátozás a befektetők védelmét szolgálja. Az alapok társasági jogi formája, következésképpen pedig jogi személyisége hiányában ugyanis az ilyen közös alapok által kezelt eszközöket úgy kell tekinteni, mint amelyek közvetlenül a befektetők tulajdonában állnak, így a kezelő társaságok fizetésképtelensége esetén ezen eszközök nem szolgálhatnak a hitelezők kielégítésére. [2]

2. Adójog

8. A finn adójog különbséget tesz a tőkéből származó jövedelmek (az egyszerűség kedvéért „tőkejövedelmek") és a nem önálló tevékenységből származó jövedelmek között. A tőkejövedelmet terhelő adó mértéke a jövedelem 30 000 eurót meg nem haladó részére 30%, míg a jövedelem 30 000 eurót meghaladó részére 34%. A nem önálló tevékenységből származó jövedelmet progresszív adómérték terheli, amelynek utolsó sávja meghaladja az 50%-ot.

2 Az ÁÉKBV-irányelv hatálya alá tartozó közös alapokon kívül a finn jog lehetővé teszi alternatív befektetési alapok, vagyis olyan alapok létrehozását is, amelyek nem az ÁÉKBV-irányelv, hanem az alternatívbefektetésialap-kezelőkről, valamint a 2003/41/EK és a 2009/65/EK irányelv, továbbá az 1060/2009/EK és az 1095/2010/EU rendelet módosításáról szóló, 2011. június 8-i 2011/61/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2011. L 174., 1. o.; helyesbítések: HL 2012. L 115., 35. o.; HL 2015. L 75., 20. o.) hatálya alá tartoznak. A kérdést előterjesztő bíróság szerint a finn jog kizárólag az alternatívbefektetésialap-kezelők kötelmi jogi alapon történő létrehozását teszi lehetővé. Észrevételeiben a finn kormány ugyanakkor azt sugallja, hogy az alternatívbefektetésialap-kezelők alapjai létrehozhatók társasági jogi formában. Közelebbről, a finn kormány a Bíróság felvilágosításkérésére adott válaszának 33. pontjában a következőképpen nyilatkozott: „Ha például valamely belföldi fedezeti alap nyilvánosan működő részvénytársaság formájában működik, a rendes nyilvánosan működő részvénytársaságokra vonatkozó társasági adózási szabályokat kell rá alkalmazni."

9. A Tuloverolaki (a jövedelemadóról szóló törvény) „Tőkejövedelem” címet viselő 32. §-a értelmében tőkejövedelemnek minősül a vagyon hozama, a vagyon átengedéséből származó nyereség és más olyan jövedelem, amelynek esetében megállapítható, hogy vagyon alapján halmozódott fel. E törvény 33a–33d. §-a rendelkezéseinek megfelelően tőkejövedelemnek minősül különösen az osztalékjövedelem.

a) A jogi személyiséggel rendelkező szervezet által felosztott nyereség adójogi megítéléséről

10. A finn jog szerint alapított társaságok nyereségét 20%-os adó terheli. Az általuk felosztott nyereség osztaléknak, így tőkejövedelemnek minősül.[3] Aszerint, hogy az osztalékfizető társaságot jegyzik-e valamely szabályozott piacon, e jövedelem többé vagy kevésbé jelentős része mentesül az adó alól. Az említett – minden esetben csak részleges – mentesség célja a kettős adóztatás hatásainak enyhítése egyrészt a társaságnál, másrészt pedig – a nyereség felosztásakor – a befektetőknél.[4]

11. Közelebbről, a jövedelemadóról szóló törvénynek „A tőzsdén jegyzett társaság által fizetett osztalék” címet viselő 33a. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A tőzsdén jegyzett társaság által fizetett osztalék 85%-a tőkejövedelemnek, míg 15%-a nem adóköteles jövedelemnek minősül.

[…]”

12. E törvénynek „A tőzsdén nem jegyzett társaság által fizetett osztalék” címet viselő 33b. §-a a következőképpen rendelkezik:

„A tőzsdén nem jegyzett társaság által fizetett osztalék 25%-a adóköteles tőkejövedelemnek, míg 75%-a nem adóköteles jövedelemnek minősül az éves jövedelem birtokolt részesedés adóévben képviselt matematikai értéke alapján kiszámított 8%-ának megfelelő összegig azzal, hogy a szóban forgó értéket a varojojen arvostasta verotuksessa annettu laki (1142/2005) [a vagyon adózás szempontjából történő értékeléséről szóló törvény (1142/2005)] határozza meg. Amennyiben az adóalany által kapott osztalék összege meghaladja az 150 000 eurót, az osztalék 85%-a tőkejövedelemnek, míg 15%-a nem adóköteles jövedelemnek minősül.

Az első bekezdés szerinti éves jövedelmet meghaladó rész tekintetében az osztalék 75%-a nem önálló tevékenységből származó jövedelemnek, 25%-a pedig nem adóköteles jövedelemnek minősül.

Az e törvényben az osztalék adóztatására vonatkozó egyéb rendelkezések sérelme nélkül az osztalék akkor minősül nem önálló tevékenységből származó jövedelemnek, ha a létesítő okirat valamely cikke, a közgyűlés határozata, részvényesi megállapodás vagy más megállapodás értelmében az osztalék kifizetése az osztalékra jogosult vagy az ő érdekközösségéhez tartozó személy munkavégzés révén történő hozzájárulásának ellentételezése. Az osztalék a szóban forgó munkát nyújtó személy jövedelme.

[…]”

3 Egy 2014. évi reformot követően a társasági adó mértéke csökkent, és a társaságok adóterhét áthárították a részvényesekre.

4 A Bírósághoz benyújtott iratok nem tartalmazzák, hogy a tőzsdén jegyzett társaság által fizetett osztalék és a tőzsdén nem jegyzett társaság által fizetett osztalék miért adózik eltérően.

b) A belföldi hagyományos befektetési alapok által felosztott nyereség adójogi megítéléséről

13. Bár az ÁÉKBV-irányelv hatálya alá tartozó finn alapok nem rendelkeznek jogi személyiséggel, úgy kell tekinteni, mint amelyek a finn adójog értelmében adóalanyisággal rendelkeznek.[5] Így tehát a finn társasági jövedelemadó hatálya alá tartoznak, de a finn jog mentesíti őket annak megfizetése alól. Az ezen alapok révén végzett befektetések tehát adójogi szempontból ugyanolyan megítélés alá esnek, mintha azokat közvetlenül a befektetők hajtották volna végre, így azok csak az említett befektetőknél adóznak.

14. Ami az ezen alapok által felosztott nyereség adóztatását illeti, az ilyen jövedelmeket nyereségrészesedésnek, nem pedig az egyéni befektetők osztalékának kell tekinteni, mivel ezen alapok nem rendelkeznek jogi személyiséggel. Az egyéni befektetők tehát teljes egészében 30%-os adókulccsal (vagy ha a tőkejövedelem meghaladja a 30 000 eurót, 34%-os adókulccsal) adóznak e jövedelmek után.

c) A külföldi társaságok által kifizetett nyereség adójogi megítéléséről

15. A jövedelemadóról szóló törvény „Külföldi jogalany által kifizetett osztalék” címet viselő 33c. §-ának (1)–(3) bekezdése a következőképpen szól:

„A külföldi jogalanytól kapott osztalék e törvény 33a–33b. §-a szerint adóköteles jövedelemnek minősül, amennyiben e jogalany a [2013. május 13-i] 2013/13/EU tanácsi irányelvvel[6] és a [2014. július 8-i] 2014/86/EU tanácsi irányelvvel[7] módosított, a különböző tagállamok anya- és leányvállalatai esetében alkalmazandó adóztatás közös rendszeréről szóló[, 2011. november 30-i] 2011/96/EU tanácsi irányelv[[8]] 2. cikke értelmében vett társaságnak minősül.

Az (1) bekezdésben megjelölttől eltérő más külföldi jogalanytól kapott osztalék a 33a–33b. § rendelkezései szerint adóköteles jövedelemnek minősül, amennyiben a jogalany választási lehetőség és mentesség nélkül köteles a bevétele után, amelyből az osztalékot kifizették, legalább 10%-os adót fizetni és:

1. a jogalany székhelye az Európai Gazdasági Térséghez [EGT] tartozó valamely állam adózási jogszabályai szerint ebben az államban van, és a jogalany székhelye valamely, a kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény szerint nem az Európai Gazdasági Térségen [EGT] kívüli államban van; vagy

2. a társaság székhelye szerinti állam és Finnország között az adóévben a kettős adóztatás elkerüléséről szóló egyezmény van érvényben, amely alkalmazandó a jogalany által kifizetett osztalékra.

Az első és második bekezdésben megjelölttől eltérő külföldi jogalanytól kapott osztalék teljes mértékben nem önálló tevékenységből származó jövedelemnek minősül.

[…]”

5 Megjegyzem, az, hogy a belföldi befektetési alapokat adóalanyoknak tekintik, miközben mentesíti őket a jövedelemadó alól, azzal a hatással jár, hogy a szóban forgó ügyletek adójogi megítélésének egyszerűsítése érdekében módosítja a kifizetett jövedelem természetét. Ha ugyanis az ilyen alapokat átlátható adóalanyoknak tekintették volna, a megfelelő szabályozás alkalmazásához különbséget kellett volna tenni az ilyen alapok által kifizetett olyan jövedelmek között, amelyek tőzsdén jegyzett társaságok részvényeiből és olyan jövedelmek között, amelyek tőzsdén nem jegyzett társaságok részvényeiből származnak. Mivel a szóban forgó alapok nem átláthatók, az általuk kifizetett jövedelem aszerint adózik, hogy az adott alap tőzsdén jegyzett-e.

6 HL 2013. L 141., 30. o.

7 HL 2014. L 219., 40. o.

8 HL 2011. L 345., 8. o.

16. A finn kormány szerint a jövedelemadóról szóló törvény 33c. §-ának célja, hogy ugyanazt a bánásmódot alkalmazza a külföldi társaságok és a finn jog szerint létrejött társaságok esetén. Mivel az adóalap 33a. és 33b. §-ban előírt csökkentésének célja, hogy enyhítse a nyereség kettős adóztatásának hatásait a nyereséget termelő társaságoknál és a befektetőknél, kizárólag az illetőségük szerinti államban jövedelemadót fizető társaságok által fizetett osztalék tartozik e rendelkezések hatálya alá. Ezzel szemben, ha valamely külföldi társaság egyáltalán nem fizet jövedelemadót, eltérő helyzetben van, így nem indokolt, hogy részesüljön a nyereség kettős adóztatásának enyhítését szolgáló mechanizmus előnyeiből. Ahogyan azt látni fogjuk, ez a logika alapvető fontosságú a jelen ügyben a hátrányosan megkülönböztető adóztatás esetleges kérdésének megértéséhez.

C. A luxemburgi jog

17. A jelen ügy szempontjából látszólag csak azt szükséges megjegyezni, hogy a luxemburgi jogban a SICAV kifejezés a változó alaptőkével és részvényekkel létrehozott befektetési alapokat jelöli.[9] Azok a társaságok, amelyek megfelelnek a SICAV minősítés feltételeinek, mentesülnek a rendes körülmények között valamennyi társaság nyereségét terhelő társasági nyereségadó alól.[10] A luxemburgi jog hatálya alá tartozó SICAV nem feltétlenül minősül az ÁÉKBV-irányelv értelmében vett ÁÉKBV-nek, hanem a 2011/61 irányelv hatálya alá is tartozhat.[11]

III. Az alapügy tényállása és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

18. E Finnországban lakóhellyel rendelkező természetes személy, aki luxemburgi jog hatálya alá tartozó ÁÉKBV egyik alapjába eszközölt befektetést, amely esetében a felhalmozott jövedelmet évente fizetik ki a befektetőknek.

19. 2017. június 20-án E a központi adójogi bizottság előzetes állásfoglalását kérte abban a kérdésben, hogy a finnországi adóztatás szempontjából a luxemburgi SICAV által kifizetett hozamot lényegében tőkejövedelemként vagy nem önálló tevékenységből származó jövedelemként adóztatják-e.

20. A központi adójogi bizottság a 2017. november 10-i előzetes állásfoglalásában megállapította, hogy a luxemburgi jog alá tartozó SICAV által kifizetett jövedelmet Finnországban osztaléknak kell tekinteni, és hogy e jövedelmet E finnországi adóztatása során a jövedelemadóról szóló törvény 33c. §-ának (3) bekezdése szerinti, nem önálló tevékenységből származó jövedelemként adóztatják.

21. A Bíróság rendelkezésére álló iratokból kitűnik, hogy a központi adójogi bizottság álláspontja szerint az, hogy az alapügyben szóban forgó SICAV ÁÉBVK alapnak minősül, nem releváns az alkalmazandó adójogi szabályozás meghatározása szempontjából. Épp ellenkezőleg, úgy vélte, hogy a hatályos adójogi rendelkezések alapján a releváns kritérium a kifizetett jövedelem finn jog szerinti jogi természete, ami pedig az alapok jogi formájától függ. Mivel a luxemburgi jog hatálya alá tartozó SICAV-ok az alapításukra vonatkozó jog szerint jogi személyiséggel rendelkeznek, így az általuk kifizetett jövedelem osztaléknak, nem pedig nyereségrészesedésnek minősül, e jövedelmet úgy kell tekinteni, mintha azt bármely más társaság fizetné. A bizottság tehát arra az álláspontra helyezkedett, hogy az ezen alapok által felosztott nyereséget nem kezelik eltérően a belföldi alapok által felosztott nyereséghez képest, mivel azt ugyanúgy adóztatják, mintha az adott alap a finn jog alapján jött volna létre.

9 Ez a kifejezés nem egy meghatározott társasági formát jelöl. Például a SICAV lehet „société anonyme” vagy „commandite par action”.

10 A SICAV-nak minősülő társaságok azonban főszabály szerint kötelesek évente jegyzési adót fizetni. Ez az adó azonban nem az alap nyereségét, hanem nettó eszközértékét terheli.

11 Lásd a Luxembourg Fund Industry (ALFI) egyesület internetes oldalát https://www.alfi.lu/en-GB/Pages/Setting-up-in-Luxembourg/Alternative-investment-funds-legal-vehicles/RAIF-(Luxembourg-Reserved-Alternative-Investment-F.

22. Habár az előzetes döntéshozatal iránti kérelem e tekintetben talán nem teljesen egyértelmű, e következtetés alapján úgy tűnik, a központi adójogi bizottság álláspontja szerint a luxemburgi jog hatálya alá tartozó SICAV nem felel meg a jövedelemadóról szóló törvény 33c. §-ának első bekezdésében előírt feltételnek, mivel az ilyen típusú társaság Luxemburgban nem tartozik a társasági jövedelemadó hatálya alá, és e törvény 33c. §-ának második bekezdésében szereplő feltételt sem teljesíti. Így a 33c. § harmadik bekezdése alapján a központi adójogi bizottság megállapította, hogy a luxemburgi alap által fizetett osztalékot nem önálló tevékenységből származó jövedelemként kell megadóztatni.

23. E központi adójogi bizottság állásfoglalása ellen jogorvoslati kérelmet terjesztett a Korkein hallinto-oikeus (legfelsőbb közigazgatási bíróság) mint a kérdést előterjesztő bíróság elé.

24. E a jogorvoslati kérelmében arra hivatkozott, hogy az a közigazgatási gyakorlat, amely szerint a SICAV által felosztott nyereséget, amely a jövedelemadóról szóló törvény 33c. §-ának harmadik bekezdése alapján progresszív adózási rendszerben adóztatható, nem önálló tevékenységből származó jövedelemnek kell tekinteni, a finn befektetési alapok által felosztott nyereségre alkalmazandónál magasabb mértékű adóztatáshoz vezetne, mivel ez utóbbi nyereség tőkejövedelemnek minősül. E azt állította, hogy ez ellentétes a tőke EUMSZ 63. cikkben előírt szabad mozgásával.

25. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, ahhoz, hogy a központi adójogi bizottság állásfoglalásának jogszerűségéről határozni lehessen, meg kell határozni, hogy ellentétes-e az EUMSZ 63. és EUMSZ 65. cikkel, ha a SICAV által a luxemburgi jog alapján kifizetett jövedelmet e kollektív befektetési vállalkozás jogi formája miatt nem önálló tevékenységből származó jövedelemként, nem pedig tőkejövedelemként adóztatják. A kérdést előterjesztő bíróság közelebbről úgy ítéli meg, hogy a jelen ügy tisztázást igényel abban a kérdésben, hogy pusztán az, hogy egy luxemburgi jog alá tartozó SICAV az ÁÉKBV-irányelv értelmében vett kollektív befektetési vállalkozásnak minősül, releváns-e annak meghatározása szempontjából, hogy az ilyen jogalany által felosztott nyereséget adójogi szempontból a Finnországban létrehozható egyetlen típusú kollektív befektetési vállalkozás, a kötelmi jogi alapon létrehozott finn befektetési alap által felosztott nyereségnek kell-e tekinteni.

26. Ilyen körülmények között a kérdést elterjesztő bíróság úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 63. és EUMSZ 65. cikket, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti értelmezés, amely szerint az a jövedelem, amelyet valamely, Finnországban lakóhellyel rendelkező természetes személy egy másik uniós tagállamban letelepedett, a társasági jog alapján alapított, a[z ÁÉKBV-irányelv] értelmében vett, átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozástól […] kap, a jövedelmek adóztatása során azért nem feleltethető meg az ugyanezen irányelv értelmében vett, a kötelmi jog alapján alapított finn befektetési alaptól […] kapott jövedelemnek, mivel a másik tagállamban található ÁÉKBV jogi formája nem felel meg a nemzeti befektetési alap jogi szerkezetének?”

IV. Elemzés

27. Először is, a kérdést előterjesztő bíróság által idézett rendelkezésekre tekintettel számomra úgy tűnik, hogy a vitatott állásfoglalás egyszerűen e rendelkezéseknek a szóban forgó jövedelemre való alkalmazásából ered. Következésképpen a jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett szabályozásnak az uniós joggal való összeegyeztethetőségét kell megvizsgálni. [12]

12 Úgy tűnik különösen, hogy a vitatott határozat nincsen közvetlen összefüggésben a Luxemburg és Finnország között a jövedelem és a vagyon kettős adóztatásának elkerüléséről 1982. március 1-jén Luxembourgban létrejött egyezménnyel és annak jegyzőkönyvével (Mémorial A 1982, 1966. o.).

28. Ebben az összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy a közvetlen adóztatás elsősorban továbbra is a tagállamok feladata. Az uniós adójogi harmonizáció jelenlegi állapotában tehát a tagállamok szabadon határozhatják meg az általuk legmegfelelőbbnek ítélt adóztatási rendszert, ily módon a progresszív adóztatás alkalmazása az egyes tagállamok mérlegelési jogkörébe tartozik.[13] Közelebbről, az alapvető szabadságok nem értelmezhetők akképpen, hogy a tagállam köteles az adójogi szabályait valamely másik tagállam adójogi szabályaihoz hozzáigazítani a különböző nemzeti adójogi szabályozásokból származó különbség megszüntetésének minden helyzetben történő biztosítása végett, mivel a társaság által a kereskedelmi struktúrák külföldön történő létrehozásával kapcsolatban hozott döntések a körülményektől függően előnyösek vagy előnytelenek lehetnek e társaság számára.[14]

29. Mindazonáltal, még ha a tagállamok szabadon határozhatják is meg az adórendszerük alkalmazási körét és alapelveit, az adóztatási hatáskörüket a mozgás szabadságának tiszteletben tartásával kötelesek gyakorolni, ami azt jelenti, hogy tartózkodniuk kell az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdésében tiltott intézkedések meghozatalától.[15] Másképpen megfogalmazva, az alapvető szabadságoknak nem célja a különböző nemzeti adóztatási rendszerek közötti interoperabilitási problémák megoldása. E rendelkezések csak annak biztosítását szolgálják, hogy a tagállamok hatásköreiket hátrányos megkülönböztetéstől mentesen gyakorolják.[16]

30. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint „az EUMSZ 63. cikk (1) bekezdésében tiltott, tőkemozgást korlátozó intézkedések azon intézkedéseket *foglalják magukban*, amelyek alkalmasak arra, hogy eltántorítsák a külföldi illetőségűeket attól, hogy valamely tagállamban beruházásokat hajtsanak végre, illetve az említett tagállam illetőségével rendelkezőket attól, hogy más tagállamokban hajtsanak végre beruházásokat”[17]. Mivel önmagában valamely tevékenység vagy ügylet egy meghatározott adóval való terhelése e tevékenységet vagy ügyletet szükségképpen kevésbé vonzóvá teszi, más tagállamok állampolgárait valószínűleg visszatartja attól, hogy ezen államban fektessenek be. Márpedig ahhoz, hogy ne sérüljön indokolatlanul a tagállamok adóztatási hatásköre, az, hogy valamely intézkedés ilyen visszatartó erővel bír, önmagában nem elegendő ahhoz, hogy ilyen értelemben korlátozásnak minősüljön: az ilyen intézkedésnek a határokon átnyúló befektető hátrányára történő – közvetlen vagy közvetett – hátrányos megkülönböztetést is meg kell valósítania.[18]

31. Általánosságban valamely intézkedés akkor minősül hátrányosan megkülönböztetőnek, ha célja vagy hatása az, hogy hasonló helyzeteket eltérő módon kezeljen, vagy fordítva, azonos módon kezeljen különböző helyzeteket.[19] Az alapszabadságok keretében, mivel azok célja a belső piac megvalósítása, a Bíróság általában pontosabb meghatározást alkalmaz. Amennyiben ugyanis a törvény tiltja valamely konkrét kritérium alkalmazását, közvetlen hátrányos megkülönböztetés valósul meg, ha valamely

13 Lásd például: 2020. március 3-i Vodafone Magyarország ítélet (C-75/18, EU:C:2020:139, 49. pont).

14 Lásd például: 2008. február 28-i Deutsche Shell ítélet (C-293/06, EU:C:2008:129, 43. pont); 2015. június 10-i X ítélet (C-686/13, EU:C:2015:375, 41. pont); 2020. február 27-i AURES Holdings ítélet (C-405/18, EU:C:2020:127, 32. pont). A tagállamok nemzeti jogszabályainak eltéréseire tekintettel e szabadságok gyakorlásának eredménye tehát többé vagy kevésbé előnyös, vagy akár előnytelen is lehet, mivel az uniós jog nem biztosítja az uniós polgárok számára, hogy a mozgásszabadságok gyakorlása az adózás szempontjából semleges lesz. Lásd például: 2004. július 15-i Lindfors ítélet (C-365/02, EU:C:2004:449, 34. pont); 2005. július 12-i Schempp ítélet (C-403/03, EU:C:2005:446, 45. pont); 2008. május 20-i Orange European Smallcap Fund ítélet (C-194/06, EU:C:2008:289, 37. és 62. pont).

15 Lásd például: 2006. szeptember 12-i Cadbury Schweppes és Cadbury Schweppes Overseas ítélet (C-196/04, EU:C:2006:544, 40. pont).

16 Ennélfogva az, hogy valamely tagállam joga nem rendelkezik egy másik tagállamban bejegyzett jogalany jogállásával egyenértékű jogállással, nem kötelezi az előbbi tagállamot arra, hogy az említett jogalanyt az említett szabályozás alapján a legjelentősebb előnyökben részesülő jogalannyal azonos módon kezelje, még ha nem is rendelkezik az ezen előnyök biztosítását indokló jellemzőkkel, hanem csak arra köteles, hogy a meglévő szabályokat az említett, más tagállamban nyilvántartásba vett jogalanyra hátrányos megkülönböztetéstől mentesen alkalmazza.

17 Lásd például: 2012. május 10-i Santander Asset Management SGIIC és társai ítélet (C-338/11–C-347/11, EU:C:2012:286, 15. pont). Kiemelés tőlem.

18 Lásd e tekintetben: 2007. december 6-i Columbus Container Services ítélet (C-298/05, EU:C:2007:754, 53. pont); 2016. május 26-i NN (L) International ítélet (C-48/15, EU:C:2016:356, 47. pont).

19 Lásd például: 2014. március 13-i Bouanich ítélet (C-375/12, EU:C:2014:138, 45. pont); 2020. április 30-i Société Générale ítélet (C-565/18, EU:C:2020:318, 24. és 25. pont).

személy kifejezetten kedvezőtlenebb bánásmódban részesül e kritérium alapján, és közvetett hátrányos megkülönböztetés valósul meg, ha az alkalmazott kritérium, bár első ránézésre semlegesnek tűnik, a gyakorlatban másokkal szemben hátrányos helyzetbe hozza azokat a személyeket, akik a tiltott kritériumot teljesítik. [20]

32. Az ilyen konkrétabb megközelítés alapján a Bíróság az alapvető szabadságok szempontjából az intézkedést „közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek" minősíti, amennyiben az érintett felek állampolgársága miatt eltérően kezel helyzeteket, [21] és „közvetett hátrányos megkülönböztetésnek" minősíti akkor, ha az – jóllehet a lakóhelyhez hasonló más kritériumon alapul – valójában ugyanerre az eredményre vezet. [22]

33. A Bíróság bizonyos alkalmakkor kétségtelenül megállapította, hogy hátrány fennállására lehet következtetni abból, hogy a külföldi illetőséggel rendelkező személyek valószínűleg nem teljesítik az előnyös adózási szabályok alkalmazásának egy vagy több feltételét vagy azokat csak nehezen teljesítik. [23] Mivel azonban az állandó ítélkezési gyakorlat szerint „a tagállamok adóügyi hatáskörének párhuzamos gyakorlásából származó esetleges hátrányok, amennyiben az ilyen gyakorlat nem tartalmaz hátrányos megkülönböztetést, nem képeznek az [uniós jog] által tiltott korlátozást" [24], az ilyen körülmény önmagában nem elegendő a korlátozás fennállásának megállapításához. [25] Ahogyan az a Köln-Aktienfonds Deka ítéletből kitűnik – ahhoz, hogy valamely intézkedés hátrányos megkülönböztetésnek, következésképpen korlátozásnak minősüljön –, az szükséges, hogy a szóban forgó intézkedés által követett célra tekintettel [26] az állampolgárok és állampolgársággal nem rendelkező személyek, illetve a belföldi illetőségűek és a külföldi illetőségűek összehasonlítható helyzetben lévőknek minősüljenek. [27] Ha azonban az adóügyi intézkedés által követett cél nem kapcsolódik közvetlenül az ÁÉKBV-t bármely más alaphoz képest jellemző tényezők egyikéhez, az ilyen különbségtétel nem releváns. Ugyanis az, hogy valamely intézkedés korlátozásnak minősítéséhez az intézkedésnek hátrányosan megkülönböztető jellegűnek kell lennie, nem jelenti azt, hogy bármilyen különbségtétel relevanciával bír. Az alapvető szabadságokat illetően nem az általános gazdasági semlegesség vagy a szóban forgó szabályozás következetessége a fontos, ami a nemzeti jog hatálya alá tartozó kérdés, hanem az, hogy konkrétan a szóban forgó szabályozás hátrányosan érinti-e a határokon átnyúló ügyleteket.

34. Végezetül emlékeztetni szeretnék arra, hogy valamely mozgásszabadság korlátozása igazolható közérdeken alapuló nyomós indokkal, és következésképpen nem tekinthető az uniós joggal ellentétesnek, ha állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés nélkül, az követett cél elérésére alkalmas és az ehhez szükséges mértéken túl nem lépő módon alkalmazzák. [28]

20 Az elvégzendő teszttel kapcsolatban további magyarázatért lásd: Autoridade Tributária e Aduaneira ügyre vonatkozó indítványom (C-388/19).

21 Lásd például: 2006. december 14-i Denkavit Internationaal és Denkavit France ítélet (C-170/05, EU:C:2006:783, 19. pont).

22 Lásd például: 1995. február 14-i Schumacker ítélet (C-279/93, EU:C:1995:31, 26. pont); 2011. január 20-i Bizottság kontra Görögország ítélet (C-155/09, EU:C:2011:22, 46. pont); 2015. november 19-i Hirvonen ítélet (C-632/13, EU:C:2015:765, 29. pont); 2020. június 18-i Bizottság kontra Magyarország (Egyesületi átláthatóság) ítélet (C-78/18, EU:C:2020:476, 62. pont).

23 Tudomásom szerint ezt a megközelítést csak ritkán alkalmazták adózási ügyekben. Lásd: 2000. február 3-i Dounias ítélet (C-228/98, EU:C:2000:65, 61. pont); 2020. január 30-i Köln-Aktienfonds Deka ítélet (C-156/17, EU:C:2020:51, 62. pont); a bizonyítási tehert illetően lásd: 2010. január 28-i Direct Parcel Distribution Belgium ítélet (C-264/08, EU:C:2010:43, 35. pont).

24 Lásd például: 2009. július 16-i Damseaux ítélet (C-128/08, EU:C:2009:471, 27. pont).

25 Lásd e tekintetben: 2007. december 18-i Laval un Partneri ítélet (C-341/05, EU:C:2007:809, 54. és 110. pont).

26 A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a szóban forgó helyzet összehasonlíthatóságát a szóban forgó intézkedés céljára tekintettel kell értékelni. Lásd például: 2019. február 26-i X (Harmadik országban letelepedett közvetítő társaságokra) ítélet (C-135/17, EU:C:2019:136, 64. pont). A Bíróság emellett néha figyelembe veszi a szóban forgó intézkedés „tárgyát és tartalmát" (lásd: 2014. december 18-i Q ítélet (C-133/13, EU:C:2014:2460, 22. pont) vagy „célját és tartalmát" (lásd: 2019. november 13-i College Pension Plan of British Columbia ítélet (C-641/17, EU:C:2019:960, 65. pont).

27 Lásd például: 2020. január 30-i Köln-Aktienfonds Deka ítélet (C-156/17, EU:C:2020:51, 74. és 75. pont).

28 Lásd ebben az értelemben: 2019. november 13-i College Pension Plan of British Columbia ítélet (C-641/17, EU:C:2019:960, 83. pont).

35. E tekintetben megjegyezném, hogy bár a Bíróság a helyzetek összehasonlíthatóságát egyre növekvő számú ítéletben az igazolás keretében értékelte, úgy vélem, hogy ha a Bíróság – a javaslatommal ellentétben – nem tartaná fenn a tiltott kritérium fennállása esetén alkalmazandó hátrányos megkülönböztetés fogalmát, hanem inkább a hátrányos megkülönböztetés tágabb meghatározását venné figyelembe, amely minden olyan intézkedésre vonatkozik, amelynek tárgya vagy hatása az, hogy hasonló helyzeteket eltérően kell kezelni vagy – épp ellenkezőleg – különböző helyzeteket azonos módon kell kezelni, az ilyen összehasonlítást kifejezetten vagy hallgatólagosan el kell végezni mielőtt valamely intézkedés szabályosan hátrányosan megkülönböztető jellegűnek tekinthető, következésképpen korlátozásnak minősíthető.[29] A jelen ügyben ugyanis magából a hátrányos megkülönböztetés e tágabb meghatározásából következik, hogy az összehasonlítás ez utóbbit minősíti.

36. Úgy tűnik, az az ok, amely miatt számos ítélet mindazonáltal inkább az igazolás keretében értékeli a helyzetek összehasonlíthatóságát, mintsem a korlátozás fennállásának vizsgálatával kapcsolatos szakaszban[30] a bizonyos ítéletekben alkalmazott megközelítésen alapul, azaz azon, amelynek értelmében az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdésének a) pontját a tőke szabad mozgásának alapelvétől való *eltérésként* szigorúan kell értelmezni.[31]

37. Azonkívül, hogy egyes ítéletek, amelyekben a Bíróság a helyzet összehasonlíthatóságát az igazolás keretében értékelte, a tőke szabad mozgásától eltérő alapvető szabadságokkal foglalkoztak,[32] megjegyzem, hogy az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdése a) pontjának szövege nem indokolja, hogy az összehasonlításra csak egy későbbi szakaszban kerüljön sor. A szóban forgó cikk ugyanis pusztán úgy szól, hogy „[a] 63. cikk rendelkezései nem érintik a tagállamoknak azt a jogát, hogy […] alkalmazzák adójoguk azon vonatkozó rendelkezéseit, amelyek a lakóhely vagy a tőkebefektetés helye alapján az adózók között különbséget tesznek”. Ebben a kontextusban a „nem érintik a tagállamoknak azt a jogát” kifejezés pusztán azt jelenti, hogy a tagállamok a tőke adóztatásával kapcsolatos szabályozásuk kialakítása során figyelembe vehetik az adóalanyok illetőségét. Abból nem következik kivétel, de a tagállamok a külföldi illetőségűek vonatkozásában – amennyiben releváns – adott esetben eltérő szabályokat írhatnak elő.

38. Ezenkívül, ha az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdésének a) pontját úgy kellene tekinteni, hogy az szoros értelemben vett „kivételt” fogalmaz meg, ebből az következik, hogy a korlátozás fennállásának megállapítása céljából az adózás területén alkalmazandó teszt a szóban forgó szabad mozgástól függően eltérő lenne, mivel például a letelepedés szabadságát illetően megállapítást nyert, hogy a helyzeteket össze kell hasonlítani, mielőtt valamely intézkedést ilyen értelemben vett korlátozásnak lehetne minősíteni.[33]

29 Lásd például: 2014. március 13-i Bouanich ítélet (C-375/12, EU:C:2014:138, 45–56. pont); 2003. június 12-i Gerritse ítélet (C-234/01, EU:C:2003:340, 47. pont). Lásd: Lenaerts K. és Bernardeau L., „L’encadrement communautaire de la fiscalité directe”, *Cahiers de droit européen*, 1. köt., Bruylant, 2007, 19–109. o., 55. o.

30 Egyes ítéletekben a Bíróság megállapította, hogy ha egyszer valamely intézkedést korlátozásnak minősítettek, az összehasonlíthatóság hiánya igazolásként szolgálhat a hátrányosan megkülönböztető hatásra. Lásd például: 2018. november 22-i Sofina és társai ítélet (C-575/17, EU:C:2018:943, 42. pont). A Bíróság ugyanakkor más ítéletekben a helyzetek összehasonlíthatóságát valamely intézkedés korlátozó intézkedésként történő minősítésének feltételeként vizsgálta meg. Lásd például: 2014. március 13-i Bouanich ítélet (C-375/12, EU:C:2014:138, 45–56. pont); 2018. július 4-i NN ítélet (C-28/17, EU:C:2018:526, 31–38. pont). Végül a Bíróság bizonyos esetekben két alkalommal végezte el ezt a vizsgálatot: először is, valamely intézkedés korlátozásnak minősítése érdekében, másodszor pedig az indokolás során. Lásd: 2015. szeptember 17-i Miljoen és társai ítélet (C-10/14, C-14/14 és C-17/14, EU:C:2015:608, 57. és 65. pont); a letelepedés szabadságával kapcsolatban lásd: 2017. május 17-i X ítélet (C-68/15, EU:C:2017:379, 42. és 50. pont). Ezekben a helyzetekben az összehasonlíthatóság első vizsgálata lényegében arra irányult, hogy az érintett személyeket azonos típusú adóztatás terhelte-e (ami valójában nem a helyzetek összehasonlíthatóságának, hanem a kérdéses intézkedés hatályának vizsgálatát jelenti), a második vizsgálat pedig a helyzeteknek a szóban forgó nemzeti adójogi szabályozás által követett célra tekintettel való összehasonlíthatóságára vonatkozott.

31 Lásd: 2018. november 22-i Sofina és társai ítélet (C-575/17, EU:C:2018:943, 45. pont).

32 Lásd: 2014. július 17-i Nordea Bank Danmark ítélet (C-48/13, EU:C:2014:2087, 23. pont).

33 Lásd: 2018. június 12-i Bevola és Jens W. Trock ítélet (C-650/16, EU:C:2018:424, 32. pont); 2017. február 9-i X ítélet (C-283/15, EU:C:2017:102, 29. pont). A szolgáltatásnyújtás szabadságára tekintettel lásd: 2020. január 30-i Anton van Zantbeek ítélet (C-725/18, EU:C:2020:54, 26. pont).

39. Álláspontom szerint nem létezik olyan valós ok, amely miatt a tőke szabad mozgásával összefüggésben a két adójogi helyzet összehasonlíthatóságának hiányát más szakaszban kellene mérlegelni. Függetlenül attól, hogy az ügy a tőke szabad mozgására vagy más alapvető szabadságra vonatkozott-e, a korlátozás meghatározásának azonosnak kell maradnia.

40. A jelen ügyben annak megállapítása érdekében, hogy a jövedelemadóról szóló törvény 32. §-a korlátozást ír-e elő, a felek elsősorban annak relevanciáját vitatták, hogy a SICAV ugyanazon tevékenységeket végzi, mint egy kölcsönös alap.

41. Márpedig, amint azt már kifejtettem, a helyzetek hasonló jellegét nem lehet absztrakt módon értékelni. Ezt az összehasonlítást inkább a szóban forgó intézkedés által követett célra tekintettel kell elvégezni, amennyiben e cél maga nem hátrányosan megkülönböztető jellegű.[34] Ennélfogva a társasági célhoz, a társasági formához,[35] az üzletvitel típusához vagy a szóban forgó társaságokra alkalmazandó szabályokhoz hasonló tényezők önmagukban nem meghatározóak: a szóban forgó adóügyi intézkedés által követett cél határozza meg a releváns kritériumokat.

42. Ebből az következik, hogy a jelen ügyre vonatkozóan abból sem vonható le semmilyen konkrét következtetés, hogy a Bíróság az egyes felek által említett, 2009. június 18-i Aberdeen Property Fininvest Alpha ítélet (C-303/07, EU:C:2009:377) 50. pontjában megállapította, hogy „*önmagában* azon körülmény, amely szerint a finn jogban nem létezik a luxemburgi jog szerinti [SICAV-val] azonos jogi formát öltő társasági forma, nem igazolja az eltérő bánásmódot, mivel a tagállamok társasági joga nem lévén [uniós] szinten teljes mértékben harmonizálva, ez megfosztaná a letelepedés szabadságát a hatékony érvényesüléstől.”[36]

43. Amint azt a „önmagában” kifejezés használatából egyértelmű, a Bíróság nem zárta ki, hogy ez a körülmény más összefüggésben releváns lehet.[37] Az Aberdeen Property Fininvest Alpha ítéletben[38] ez a konkrét körülmény nem volt releváns, mivel – amint azt a Bíróság megjegyezte – a szóban forgó intézkedés célja az volt, hogy kivonja a belföldi illetőségű anyavállalatokat a belföldi illetőségű leányvállalatok osztalékként felosztott nyereségének sorozatos adóztatása alól. Ebből a szempontból, amíg az anyavállalatokat ténylegesen létrehozták, ezen adóalanyok pontos társasági formája nem tűnik relevánsnak annak mérlegelése során, hogy vajon összehasonlítható helyzetben vannak-e.

44. Ugyanez vonatkozik arra a helyzetre is, ha valamely társaság az ÁÉKBV-irányelv hatálya alá tartozik. Ez az irányelv kétségtelenül akként rendelkezik, hogy az ÁÉKBV a kötelmi jog vagy a társasági jog alapján hozható létre, de ez csak akkor lehet releváns a korlátozás fennállásának értékelése szempontjából, ha a szóban forgó adóügyi intézkedés célt követ, és e cél megvalósítása attól függ, hogy az alap ÁÉKBV-nek minősül-e.[39] Például, ha Finnországnak szándékában állt volna az ÁÉKBV-k alapjai által kifizetett jövedelem meghatározott módon történő megadóztatása, köteles lett volna azonos módon kezelni a luxemburgi jog hatálya alá tartozó SICAV-okat, amelyek az ÁÉKBV fogalma alá tartoznak, és a finn jog szerinti kölcsönös alapokat, amelyek ugyanígy az említett fogalom hatálya alá esnek.

34 Lásd például: 2011. december 1-jei Bizottság kontra Magyarország ítélet (C-253/09, EU:C:2011:795, 61. pont). Egyes ítéletek szerint a helyzeteknek „objektíve összehasonlíthatóknak” kell lenniük, ami megtévesztő lehet, mivel arra engedhet következtetni, hogy a két helyzet közötti ténybeli különbségek relevánsak, míg az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a határokon átnyúló helyzetek érintett tagállamokon belüli helyzetekkel való összehasonlíthatóságának a vizsgálata során figyelembe kell venni a kérdéses intézkedések célját. Lásd: 2019. február 26-i X (Harmadik országban letelepedett közvetítő társaságok) ítélet (C-135/17, EU:C:2019:136, 64. pont).

35 Az egyes felek által használt kifejezéssel élve.

36 Kiemelés tőlem.

37 Lásd például: 2018. június 21-i Fidelity Funds és társai ítélet (C-480/16, EU:C:2018:480, 51. pont). Így valamely adóügyi intézkedés eltérően kezelheti a kollektív befektetési vállalkozásokat attól függően, hogy azokat a kötelmi jognak vagy a társasági jognak megfelelően hozták-e létre, ha e körülmény releváns az ezen intézkedés által követett cél szempontjából, és ez az eltérő bánásmód összeegyeztethető az uniós szabályokkal.

38 2009. június 18-i Aberdeen Property Fininvest Alpha ítélet (C-303/07, EU:C:2009:377).

39 Ez annál is inkább így van, mert az ÁÉKBV-irányelv (83) preambulumbekezdése szerint az irányelv nem érinti a nemzeti adózási szabályokat. Mindenesetre az alapvető szabadságok csak annyiban érvényesülnek, amennyiben az adott kérdést nem harmonizálták teljes mértékben. Lásd például: 2013. március 14-i Bizottság kontra Franciaország ítélet (C-216/11, EU:C:2013:162, 27. pont).

45. Következésképpen fontos megjegyezni, hogy számos tagállamban az adójogot általában a többi jogágtól önállónak tekintik, és ekképpen egyes tényállások kereskedelmi vagy polgári jogi minősítése nem feltétlenül alkalmazható adójogi szempontból. Ennek egyik legjobb példája kétségtelenül az, hogy az adózási ügyekben a lakóhely fogalma eltérhet például a családjog keretében használt lakóhely fogalomtól.

46. Amint azt az alábbiakban kifejtem, a jelen ügyben Finnország által a jövedelemadóról szóló törvény 32. §-ában elfogadott kritérium nem sajátos, és nem is kapcsolódik ahhoz, hogy a szóban forgó vállalkozás ÁÉKBV vagy inkább társaságnak minősül-e. Ez önmagában nem jelenti azt, hogy a finn szabályozás nem hátrányosan megkülönböztető. Ezen értékelés meghatározó eleme az, hogy a szóban forgó jövedelmek osztaléknak minősítése által a jogszabályok lényegében eltérő adózási szabályoknak vetik-e alá a hasonló ügyleteket.

47. Végül emlékeztetni kell arra, hogy a tőke szabad mozgásának korlátozása csak akkor engedhető meg, ha azt a közvetlen hátrányos megkülönböztetés eseteiben a Szerződésben kifejezetten előírt okok indokolják,[40] vagy a közvetett hátrányos megkülönböztetés eseteiben közérdeken alapuló kényszerítő okok is indokolják, és amennyiben ez a helyzet, e korlátozás alkalmas az elérni kívánt cél megvalósítására, és nem lépi túl az annak eléréséhez szükséges mértéket.[41]

48. A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság és a felek észrevételeiket a finn adóhatóság arra vonatkozó gyakorlatára összpontosították, hogy a luxemburgi jog hatálya alá tartozó SICAV-okat finn jog szerinti társaságokként kezeli a kifizetett jövedelem adóztatása szempontjából. Ugyanakkor megállapítom, hogy a megtámadott határozat három olyan rendelkezés egymást követő alkalmazásának eredménye, amelyek egy döntési fát követve az alábbiak szerint kizárták más adózási szabályok alkalmazását; ezek jelesül:

– a jövedelemadóról szóló törvény 32.§-a annyiban, amennyiben különbséget tesz az osztalék és a nyereségrészesedés között;

– e törvény 33c. §-ának első és második bekezdése, amennyiben e rendelkezés kizárja a 33a. és 33b. § hatálya alól azokat a jogalanyokat, amelyek nem felelnek meg sem a 33c. § első vagy második bekezdésében foglalt feltételeknek;

– a jövedelemadóról szóló törvény 33c. §-ának harmadik bekezdése, amennyiben az egyes külföldi jogalanyok által felosztott nyereséget nem önálló tevékenységből származó jövedelemnek minősíti.

49. Ebben az összefüggésben úgy tűnik számomra, hogy e rendelkezéseket külön-külön meg kell vizsgálni.[42]

40 Az adóügyi intézkedéseket illetően lásd: Tizzano főtanácsnok SEVIC Systems ügyre vonatkozó indítványa (C-411/03, EU:C:2005:437, 55. pont); általánosabban lásd: 1997. május 7-i Pistre és társai ítélet (C-321/94–C-324/94, EU:C:1997:229, 52. pont); 2009. október 1-jei Woningstichting Sint Servatius ítélet (C-567/07, EU:C:2009:593, 25. pont).

41 Lásd például: 2019. február 26-i X (Harmadik országban letelepedett közvetítő társaságok) ítélet (C-135/17, EU:C:2019:136, 70. pont).

42 Vonzó lehet e három rendelkezés együttes hatását átfogóan értékelni, de az ilyen megközelítés a korlátozás fennállásának megállapítása esetén azzal a kockázattal jár, hogy a korlátozás alapjául szolgáló rendelkezéseket nem határozzák meg pontosan, így a tagállam a szükséges mértéket meghaladóan módosítja jogszabályait.

A. Az osztaléknak és a nyereségrészesedésnek minősülő felosztott nyereség között a jövedelemadóról szóló törvény 32. §-ában alkalmazott különbségtételen alapuló korlátozás fennállásáról

50. E azt állítja, hogy a megtámadott határozat a luxemburgi SICAV formájában működő külföldi ÁÉKBV-k által kifizetett jövedelmet ugyanúgy kezelik, mint a belföldi nyilvánosan működő részvénytársaságok által kifizetett jövedelmet, ami magasabb adóztatást eredményez részvényeseiknek, mint a finn befektetési alapokra és azok befektetőire.

51. Mindazonáltal nem vitatott, hogy ez a különbségtétel nem az alapokra alkalmazandó nemzeti anyagi jogból következik. A jogi személyiséggel nem rendelkező külföldi befektetési alapokat ugyanis ugyanúgy kezelik, mint a jogi személyiséggel egyáltalán nem rendelkező belföldi alapokat. Következésképpen nem állapítható meg közvetlen hátrányos megkülönböztetés.

52. Az esetleges közvetett hátrányos megkülönböztetés fennállását illetően igaz, hogy a finn jog kizárólag a kötelmi jog alapján teszi lehetővé kollektív befektetési vállalkozások létrehozását. Ez a körülmény azonban önmagában nem elegendő a közvetett hátrányos megkülönböztetés fennállásának megállapításához. Amint azt már kifejtettem, az alkalmazott kritériumnak – ahhoz, hogy közvetett hátrányos megkülönböztetés valósuljon meg – kedvezőtlen hatást kell gyakorolnia a nem állampolgárokra vagy külföldi illetőségű személyekre, még akkor is, ha e rendelkezés szövege egyébként megkülönböztetés nélkül alkalmazandó.

53. A jelen esetben a luxemburgi jog hatálya alá tartozó SICAV-ok és a finn jog szerinti közös alapok esetében alkalmazott eltérő bánásmód a finn szabályozás által a nyereségrészesedés és az osztalék között tett különbségtételből ered. Eltekintve attól, hogy a nemzeti jogalkotók által gyakran tett különbségtételről van szó, véleményem szerint önmagában abból, hogy a finn jog nem teszi lehetővé befektetési alapok társasági formában történő létrehozását, nem lehet könnyen arra következtetni, hogy a finn jogalkotó ily módon a belföldi befektetési alapokat kívánta előnyben részesíteni.

54. Mindenesetre megjegyzem, hogy ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy az összehasonlíthatóságot a szóban forgó intézkedés által követett célra tekintettel kell értékelni, akként is határozott – kétségtelenül a nemen alapuló hátrányos megkülönböztetéssel összefüggésben, de nem látom okát annak, hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalmát eltérően kellene megvizsgálni ebben az összefüggésben –, hogy az eltérő bánásmód értékeléséhez, az eltérő bánásmódot eredményező nemzeti szabályozás hatálya alá tartozó valamennyi személyt figyelembe kell venni, mivel főszabály szerint a nemzeti szabályozás hatályától függ az összehasonlításba bevonandó személyek köre.[43]

55. Mivel tehát a jelen ügyben a finn szabályozás által a nyereségrészesedés és az osztalék között tett különbség nemcsak a befektetési alapok által felosztott nyereségre vonatkozik, hanem általánosabban a bármely adóalany által felosztott nyereségre, vélelmezhető, hogy e különbségtétel célja, következésképpen a helyzetek összehasonlíthatóságának értékelésére szolgáló referenciakeret ezen a szinten helyezkedik el.

43 Lásd e tekintetben: 2007. december 6-i Voß ítélet (C-300/06, EU:C:2007:757, 40. és 41. pont); 2019. október 3-i Schuch-Ghannadan ítélet (C-274/18, EU:C:2019:828, 47. pont). Hasonlóképpen, az állami támogatások területén a Bíróság referenciakeret alapján elemzi a szelektív előny fennállását. Lásd e tekintetben: UNESA és társai egyesített ügyekre vonatkozó indítványom (C-105/18–C-113/18, EU:C:2019:395, 80. pont).

56. Habár a nemzeti bíróság feladata annak vizsgálata, hogy pontosan mi e különbségtétel célja, a szóban forgó rendelkezésekből arra lehet következtetni, hogy a 33c. § (1) és (2) bekezdése legalábbis részben arra irányul, hogy kizárja a 33a. és 33b. § hatálya alól azokat a jövedelmeket, amelyekről legalábbis első látásra vélelmezhető, hogy nem képezték kettős adóztatás tárgyát. [44]

57. E célra tekintettel tehát a nyereség luxemburgi jog hatálya alá tartozó SICAV-ok általi kifizetése a nyereség finn jog szerinti kölcsönös alap általi felosztásától eltérő helyzetnek tekinthető, mivel ez utóbbiakat nem terheli forrásadó.

58. Mindenesetre megjegyezhető, hogy a luxemburgi SICAV-ok által kifizetett nyereség osztaléknak minősítésével – amely minősítés a luxemburgi jogban is létezik – a kérdéses finn szabályozás kedvezőbbnek bizonyulhat a befektetők számára, mivel ezáltal a befektetők alkalmazhatják a jövedelemadóról szóló törvény nyereség kettős adóztatásának enyhítését szolgáló 33a. és 33b. §-át. A nyereség ugyanis csak e feltételek teljesítése esetén képezheti tárgyát az e rendelkezésekben előírt mechanizmusoknak. [45]

59. A fentiekre tekintettel arra az álláspontra helyezkedem, hogy a jövedelemadóról szóló törvény 32. §-ához hasonló rendelkezés önmagában nem korlátozza a szabad mozgást. Ha a luxemburgi SICAV-okat hátrányos megkülönböztetés éri, az ilyen hátrányos megkülönböztetés nem a 32. § rendelkezéseiből, hanem azokból a rendelkezésekből ered, amelyek kivételt írnak elő e szabályozás bizonyos társaságokra történő alkalmazása alól. Amint azt most kifejtem, az ilyen hátrányos megkülönböztetés a releváns rendelkezések alkalmazásának későbbi szakaszában valósul meg.

B. Arról az intézkedésről, amely kizárja a jövedelemadóról szóló törvény 33a. és 33b. §-ának hatálya alól azokat a jogalanyokat, amelyek nem felelnek meg a 33c. § első vagy második bekezdésében szereplő feltételeknek

60. A jövedelemadóról szóló törvény 33c. §-ának első és második bekezdése értelmében a külföldi jogalanytól kapott osztalék nem tartozik a 33a. és 33b. § hatálya alá, kivéve ha e jogalany a 2011/96/EU irányelv 2. cikke értelmében vett társaságnak minősül, vagy nem volt köteles legalább 10%-os adót fizetni abból a jövedelemből, amelyből az osztalékot kifizették, [46] és amennyiben a jogalany székhelye nem az EGT-hez tartozó valamely államban van, illetve nincs a kifizetett osztalék kettős adóztatásának elkerüléséről szóló egyezmény.

44 Jogi személyiség hiányában ugyanis valamely jogalanyt főszabály szerint nem terhelhetik kötelezettségek. Ez azonban nem feltétlenül igaz. Mivel ugyanis az adójog a tagállamok többségében általában önálló jogágnak tekinthető, nem zárható ki, hogy e tagállamok közül néhányban, például Finnországban a jogi személyiséggel nem rendelkező jogalanyok jövedelemadó-kötelesek, azonban e tagállam esetével ellentétben nem mentesülnek az adó alól. Következésképpen a kifizetett nyereségrészesedés kettős adóztatás alá eshet, így a kettős adóztatás hatásainak korlátozására irányuló mechanizmusok céljára tekintettel úgy kell tekinteni, hogy e szervezetek a jogalanyokkal összehasonlítható helyzetben vannak. Ebből a szempontból tehát a jövedelemadóról szóló törvény 32. §-a kétséget támaszthat az egyenértékűség hátrányosan megkülönböztető jellegét illetően, e kétség azonban inkább abból származik, hogy szempontként az érintett jogalany jogi személyiségének hiányát, nem pedig azt használják fel kritériumként, hogy az nem adóköteles jogalany. Mivel azonban a jelen ügyben először is e kérdést a kérdést előterjesztő bíróság nem vetette fel, másodszor nem biztos, hogy vannak ilyen módon eljáró tagállamok, harmadszor pedig, hogy a szóban forgó jövedelmet jogi személyiséggel rendelkező jogalanynak fizette ki, nem vizsgálom meg ezt a kérdést.

45 Épp ellenkezőleg, ha az adóhatóság a jogi személyiséggel nem rendelkező külföldi jogalany által kifizetett nyereségre az osztalékra vonatkozó adójogi szabályozást alkalmazta volna, e bánásmód hátrányos megkülönböztetésnek, így valamely alapvető szabadság korlátozásának minősülne, mivel ezáltal a befektetők elveszették volna annak lehetőségét, hogy a jövedelemadóról szóló törvény 33a. és 33b. §-a rendelkezéseinek hatálya alá tartozzanak.

46 Jóllehet, a szóban forgó rendelkezések ezt nem rögzítik, az iratokból kitűnik, hogy az „adó” kifejezés csak az adóalany által elért nyereség után fizetendő adóra vonatkozik.

61. Amennyiben a 33c. § első és második bekezdése akként rendelkezik, hogy e feltételek kizárólag külföldi társaságokra vonatkoznak, állampolgárságon alapuló eltérő bánásmódot ír elő.[47] Mivel pedig mind a finn jog, mind pedig a külföldi jog hatálya alá tartozó jogalanyokra kettős adóztatás vonatkozhat, ezen intézkedés céljára tekintettel az így megkülönböztetett helyzeteket összehasonlíthatónak kell tekinteni.[48] Ilyen körülmények között elkerülhetetlen az a következtetés, amely szerint az említett 33c. § első és második bekezdése állampolgárságon alapuló közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósít meg, következésképpen pedig a tőke szabad mozgását korlátozza.

62. Mivel közvetlen hátrányos megkülönböztetésről van szó, az csak a Szerződésekben meghatározott okkal igazolható, feltéve, hogy ez az intézkedés arányos ezen ok megvalósítása szempontjából.

63. E tekintetben megjegyezhető, hogy az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdésének b) pontja szerint „az [EUMSZ] 63. cikk rendelkezései rendelkezései nem érintik a tagállamoknak azt a jogát, hogy meghozzák a szükséges intézkedéseket a nemzeti törvények és rendeletek megsértésének megakadályozására, különösen az adózás és a pénzügyi szervezetek prudenciális felügyelete terén”.

64. A jelen ügyben feltételezhető, hogy a 33c. § első és második bekezdése által követett cél annak biztosítása, hogy kizárólag a forrásadó hatálya alá tartozó külföldi adóalanyok által kifizetett jövedelmekre vonatkozzanak a kettős adóztatás hatásait korlátozó mechanizmusok. Ez a cél olyannak tekinthető, mint amely az EUMSZ 65. cikk (1) bekezdésének b) pontjában szereplő, az adójogszabályok megsértésének megelőzésével kapcsolatos megfontolások körébe tartozik, amelyek nyilvánvalóan magukban foglalják a jogtalan előnyök megszerzését.[49]

65. Ezenkívül e különbségtétel alkalmasnak tűnik az említett cél megvalósítására, és nem lépi túl az annak eléréséhez szükséges mértéket.[50] Az alábbiakban ismertetett indokok alapján jutottam erre a következtetésre.

66. Egyrészt ugyanis a jövedelemadóról szóló törvény 33c. §-a első és második bekezdésének rendelkezései nem zárják ki a külföldi jogalanyokat az e törvény 33a. és 33b. §-ában előírt mechanizmusokból, azok célja inkább abban áll, hogy feltételeket írjanak elő annak biztosítása érdekében, hogy a szóban forgó mechanizmusból csak a már megadóztatott nyereség részesülhessen.

67. Másrészt e rendelkezések 10%-os adókulcsot alkalmaznak a 2011/96 irányelv 2. cikk hatálya alá nem tartozó jogalanyra nézve, amelyre alkalmazandó adókulcs alacsonyabb a finn társasági adókulcsnál.

68. Ennélfogva úgy tűnik, hogy az egyes külföldi jogalanyokat az említett 33a. és 33b. § hatálya alól kizáró intézkedést – noha közvetlen hátrányos megkülönböztetést valósít meg – az EUM-Szerződésben meghatározott ok igazolja, és azzal arányos. Ilyen körülmények között a szóban forgó intézkedést az uniós joggal összeegyeztethetőnek kell tekinteni, azonban azzal a feltétellel, hogy a csökkentési mechanizmus kizárólag arra szolgál, hogy kiigazítsa ezt a különbséget e nyereségek több szakaszban való adóztatása keretében, aminek ellenőrzése a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

47 Tekintettel arra, hogy formálisan a jövedelemadóról szóló törvény 33c. §-ának első és második bekezdése a külföldi társaságokra vonatkozik, számomra kizártnak tűnik, hogy e rendelkezés a társaságok között aszerint tegyen különbséget, hogy adót fizettek-e. E körülményt az indokolás szintjén kell vizsgálni.

48 Lásd e tekintetben: 2016. november 24-i SECIL ítélet (C-464/14, EU:C:2016:896, 55. pont).

49 Lásd például: 2007. október 11-i ELISA ítélet (C-451/05, EU:C:2007:594, 81. pont).

50 Lásd e tekintetben: 2017. március 9-i Piringer ítélet (C-342/15, EU:C:2017:196, 53. pont).

C. Az egyes külföldi társaságok által kifizetett osztalékot nem önálló tevékenységből származó jövedelemnek minősítő intézkedésről

69. A jövedelemadóról szóló törvény 33c. §-ának harmadik bekezdése értelmében az e törvény 33c. §-ának első és második bekezdésében szereplő feltételeknek meg nem felelő külföldi jogalany által felosztott nyereség nem tőkejövedelemként, hanem nem önálló tevékenységből származó jövedelemként adózik. Amint arra a Bizottság rámutatott, e rendelkezés a külföldi jogalanyokkal szembeni közvetlen hátrányos megkülönböztetést vezet be, mivel kizárólag az ilyen jogalanyokra vonatkozik.

70. A finn kormány semmilyen magyarázatot nem adott e minősítés esetleges indokára, és nem egyértelmű, hogy a Szerződésekből eredő milyen magyarázat igazolhatná az ebből származó jelentősen eltérő bánásmódot.

71. Még ha létezik is ilyen magyarázat, ahhoz, hogy az ilyen különbségtétel igazolt legyen, az alkalmazott intézkedésnek arányosnak kell lennie az így elérni kívánt céllal. Természetesen érthető, hogy a tagállamnak gondoskodnia kell arról, hogy a kettős adóztatás hatásának enyhítését szolgáló mechanizmusokból származó előny csak az érintett jövedelmekre vonatkozzon. Mindazonáltal ahhoz, hogy az arányos legyen, a nyereség kettős adóztatása hatásainak korlátozását célzó mechanizmusok alkalmazási feltételeinek be nem tartását logikusan az említett mechanizmusokból származó előnyök elvesztésével kell szankcionálni, és a szóban forgó jövedelmet ennélfogva teljes egészében adóztatni kell.

72. A jelen ügyben nem ez a helyzet, mivel a nyereség adózási szempontból eltérő minősítése – tőkejövedelem helyett nem önálló tevékenységből származó jövedelem – kizárólag a külföldi jogalany kilététől és illetőségétől függ, és nem attól, egyébként fennáll-e annak kockázata, hogy e nyereséget kétszeresen adóztatják meg. Nem lehet reálisan azt állítani, hogy az e feltételeknek meg nem felelő jövedelmet automatikusan nem önálló tevékenységből származó jövedelemnek kell minősíteni. Ez annál is inkább így van, mivel a jövedelemadóról szóló finn törvény 32. §-a szerint a jogalanyok által kifizetett osztalék főszabály szerint tőkejövedelemnek minősül.

73. Még ha a jövedelemadóról szóló törvény 32c. §-ának harmadik bekezdése a forrásadó hatálya alá nem tartozó adóalanyok által kifizetett jövedelemre vonatkozik is, így ezen intézkedés célja alapján a finn jog szerinti kölcsönös alapokat és a luxemburgi jog hatálya alá tartozó SICAV-okat azonos helyzetben lévőknek kell tekinteni, az általuk felosztott nyereség eltérő megítélés alá esik. A finn jogalanyoktól származó nyereség tőkejövedelemnek, míg a SICAV által kifizetett osztalék nem önálló tevékenységből származó jövedelemnek minősül, és – a fentiek alapján – arra magasabb progresszív adókulcs vonatkozik.

74. Nyilvánvalónak tűnik tehát, hogy a finn adójog azáltal, hogy a luxemburgi jog hatálya alá tartozó SICAV által kifizetett osztalékot kizárólag azon az alapon adóztatja meg nem önálló tevékenységből származó jövedelemként, hogy az nem felel meg a mechanizmusban való részesülés jövedelemadóról szóló törvény 33a. és 33b. §-ában előírt feltételeinek, az EUMSZ 65. cikk szerinti olyan korlátozást vezetett be, amely semmilyen közérdeken alapuló kényszerítő indokkal nem lehet arányos.

75. E tekintetben kiemelem, hogy az ilyen hátrányos megkülönböztetés nem érintheti az osztalék és a nyereségrészesedés eltérő kezelésében álló intézkedés érvényességét. Kétségtelen, hogy e rendelkezés hatása hátrányos megkülönböztetést eredményezhet. A jelen ügyben azonban abból, hogy a kifizetett jövedelmet a vitatott határozat osztalékként kezeli, nem lehet szükségszerűen arra következtetni, hogy a teljes finn szabályozás hátrányosan megkülönböztető jellegű. Ilyen hátrányos megkülönböztetés csak azért áll fenn, mert a jövedelemadóról szóló törvény akként rendelkezik, hogy amennyiben valamely

társaság nem felel meg a 33c. § első és második bekezdésében szereplő feltételeknek, a kifizetett jövedelmet (tőkejövedelem helyett) nem önálló tevékenységből származó jövedelemnek kell tekinteni. Csak a jövedelemadóról szóló törvény 33c. §-ának harmadik bekezdését kell tehát az uniós joggal összeegyeztethetetlennek tekinteni.

V. Végkövetkeztetés

76. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre a következőképpen válaszoljon:

Az EUMSZ 63. és EUMSZ 65. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint az Európai Unió más tagállamában székhellyel rendelkező és az átruházható értékpapírokkal foglalkozó kollektív befektetési vállalkozásokra (ÁÉKBV) vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések összehangolásáról szóló, 2009. július 13-i 2009/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv értelmében társasági jogi formában működő kollektív befektetési vállalkozás által Finnországban lakóhellyel rendelkező természetes személy részére fizetett jövedelem osztalékként, nem pedig nyereségrészesedésként adózik. E rendelkezéseket továbbá úgy kell értelmezni, hogy azokkal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely kizárja a kettős adóztatás hatásainak csökkentésére irányuló mechanizmusok alkalmazását abban az esetben, ha az ilyen nyereséget olyan társaságok fizetik ki, amelyek más tagállamban az e szabályozásban előírt adómértéknél alacsonyabb adómértékkel adóztak, amennyiben e csökkentési mechanizmus kizárólag ezen eltérésnek a nyereség több szakaszban történő megadóztatása során történő korrekcióját szolgálja, aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata. E rendelkezéseket azonban úgy is kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes, ha ugyanez a jogszabály az ilyen társaságok által kifizetett osztalékot nem önálló tevékenységből származó jövedelemmé minősíti át, még akkor is, ha úgy szól, hogy az osztalék főszabály szerint tőkejövedelemnek minősül.